

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 472/3
Podgorica, 14.05.2021. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „**Nova M**“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru televizijskog programa „TV Nova M“, izriče se **upozorenje** kao upravno-nadzorna mjera jer je dana 04. aprila 2021. godine, u terminu od 16:12:26 do 16:16:28 sati (4 minuta 2 sekunde), u okviru programskog sadržaja „*Zdravo misli*“, repriziranog dana 10. aprila 2021.g. u terminu od 08:05 sati, propustio da komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju (telepromociju) učini jasno prepoznatljivom.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11));
 - b) kršenja obaveze da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva (član 88 Zakona o elektronskim medijima);
 - c) kršenja obaveze da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja (čl. 89 st. 1 Zakona o elektronskim medijima i čl. 37 st. 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Privrednom društvu „Nova M“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „TV Nova M“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „Nova M“ d.o.o. je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „TV Nova M“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru TV Nova M' upozorenje jer u okviru programskog sadržaja 'Zdravo misli', emitovanog dana 04. aprila 2021., a repriziranog 10. aprila 2021. godine, emitovao prikriveno oglašavanje, odnosno propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini jasno, lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja“.
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemca.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Redovnim monitoringom emitovanog televizijskog programa „TV Nova M“, privrednog društva „Nova M“ d.o.o. iz Podgorice (u daljem tekstu: emiter), Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je konstatovala da je dana 04. aprila 2021. godine, u okviru programskog sadržaja „*Zdravo misli*“, u terminu od 16:12:26 do 16:16:28 sati (4 minuta 2 sekunde), emitovan sadržaj koji je imao elemente komercijalne AV komunikacije (nalaz Sektora za monitoring broj 02-472 od 12.04.2021. godine).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i učešću ovih sadržaja u programskom sadržaju koji je predmet nalaza, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je došlo do kršenja čl. 85 st. 1, čl. 89 st. 1, čl. 95 st. 1 tač. 2 i tač. 4 i čl. 96 st. 5 al) 2 Zakona o elektronskim medijima ("Sl.list CG", br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13, 55/16, 92/17 i 82/20, u daljem tekstu: „Zakon“), čl. 13 st. 1 i 2, čl. 32 st. 1, čl. 37 st. 1, čl. 58 st. 1, čl. 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11, u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-14.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-472/1 od 15.04.2021.g.).

Dana 21.04.2021.g. emiter je dostavio izjašnjenje (zavedeno kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-472/2 od 21.04.2021.g.), u kojem je ukazano sljedeće:

- da je „u pitanju je programski sadržaj televizije 'Nova S' iz Srbije, sa kojom imaju zaključen ugovor o kupovini sadržaja“.
- „predmetnu emisiju kupuju kao finalan proizvod i nemaju mogućnost uticaja na sadržaj emisije i goste. Zbog poštovanja odredbi Zakona o elektronskim medijima emisije pregledaju i obilježavaju shodno potrebama, plasman proizvoda i telepromociju, iako se ti sadržaji ne fakturišu i ne naplaćuju od strane Nova M“.
- „ova emisija je kasnila u isporuci, tako da se nije mogla pregledati, došla je 15 minuta prije emitovanja... kako ranije emisije nisu imale u svom sadržaju telepromociju, već samo plasman proizvoda, obilježili su PP u skladu sa Pravilnikom“.
- „...nisu imali intenciju da prikriju audio vizuelnu komunikaciju i da za emitovanje predmetnog sadržaja nisu imali novčanu nadoknadu, niti bilo koju drugu protiv-uslugu“.
- „da su sadržaj emitovali 04. aprila obilježili ga kao telepromociju, blok reklama u tom satu je trajao 2:41, takođe u reprizi 10. aprila blok reklama je bio 2:14, i isti ne bi prekoračili dozvoljenu kvotu, što potvrđuje da nije bilo namjere prikrivanog oglašavanja“.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih programskih standarda, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kog oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod ili uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tač. 14 Zakona i član 4 stav 1 tačka b Pravilnika).
- Prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona).
- Plasman proizvoda je komercijalna audio-vizuelna komunikacija koja se sastoji od isticanja unutar programa (uključivanjem ili pominjanjem) nekog proizvoda, usluge ili njihovog trgovinskog znaka, uz određenu finansijsku ili sličnu naknadu (član 8 stav 1 tač. 18 Zakona);
- Telepromocija, prema članu 4 st. 1 tačka m) Pravilnika, predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga.
- Članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- Članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.

- Član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, kao i uvida u snimak emitovanog sadržaja, Agencija konstatuje sljedeće:

1. Emiter je dana 04. aprila 2021. godine, emitovao programski sadržaj „Zdravo misli“, u terminu od 15:20:25 do 16:17:15 sati (56 minuta 50 sekundi). U pitanju je programski sadržaj emitera televizijskog programa „TV Nova S“ iz Republike Srbije u okviru kojeg se, kroz razgovore sa ljekarima i poznatim ličnostima, iznose mišljenja o medicinskim činjenicama, savjetima za ljepotu i zdravim stilovima života. Repriza programskog sadržaja emitovana je 10. aprila 2021.g. u terminu od 08:05 sati. Urednica i voditeljka emisije je dr Katarina Bajec.

U okviru navedenog sadržaja, u periodu od 16:12:26 do 16:16:28 sati (4 minuta 2 sekunde), emitovan je programski segment čiji je opis dat u tački 2.

2. **Voditeljka:** „Mi danas pričamo o imunitetu, pričamo o 'Imunoglukanu' i sa nama je magistar farmacije Jelena Novaković. Jelena, dobar dan, dobro došli...“

Jelena Novaković: „Dobar dan, dobar dan, Katarina“.

Voditeljka: „Ajde odmah na početku, imunitet nas sve zanima, kako da pomognemo našem imunom sistemu i šta je to 'Imunoglukan'?“

Jelena Novaković: „Pa znate kako, već godinu i po dana svima nam je na listi, na prvom mestu na listi prioriteta jačanje imunog odgovora. I mene kao farmaceuta, kad, uopšte, pričamo o preporuci određenog preparata, u moru preparata koje danas imamo, vrlo mi je bitno da tačno znamo način na koji taj preparat deluje, kao i to da je, dokazano efikasan, što potvrđuju mnogobrojne kliničke studije, da se zna tačno mehanizam delovanja, što je danas, recimo, među svim suplementima koje imamo, vrlo retko. Kada gledamo tako, onda je 'Imunoglukan' stvarno jedan od retkih koji ima dokazanu efikasnost u respiratornim infekcijama, uključujući i infekciju kovid 19. I baš iz tog razloga, mi sa lakoćom možemo da ga preporučimo, jel' znamo tačno tamo gde deluje, to jest, tačno tamo gde treba, na imuni sistem i to je dokazano kroz mnogobrojne kliničke studije, kako kod nas, tako i u svetu, na velikom broju pacijenata, što daje tu dodatnu sigurnost u preporuci.“

Voditeljka: „Da, to je odlično. E sad, kada sve 'Imunoglukan' može da se primeni?“

Jelena Novaković: „Pa kao što smo rekli, veliki je broj preporuka, pogotovu u respiratornim infekcijama, kad pogledamo da u zadnjih petnaest godina, je on dokazano efikasan u jačanju imuniteta, kod... u različitim respiratornim infekcijama, onda, s obzirom da u zadnjih godinu dana, glavna tema je kovid, onda možemo reći da postoji više nivoa preporuke, baš u samoj kovid infekciji.“

Voditeljka: „Da, to je... kovid je nešto što nas interesuje, ali nas interesuje i post kovid, pa ajde da vidimo i u kovidu i u post kovidu.“

Jelena Novaković: „Pa ajde, kad kažemo tako, prvi i osnovni je, naravno, prevencija. Svi bi mi, voleli da sačuvamo naš organizam od same infekcije...“

Voditeljka: „...Da se ne razbolimo...“

Jelena Novaković: „...Naravno. U slučaju da dođe do same infekcije, onda je 'Imunoglukan' efikasan u smislu jačanja imunog odgovora, tako da se skрати trajanje infekcije i smanje komplikacije. U nekim zemljama Evrope je i stavljen na listu preporuka, baš kod blažih i umerenih slučajeva kovid infekcije, zbog svoje efikasnosti. Kao što ste pomenuli, post kovid pacijenti su jedna velika grupa, nažalost, o kojoj se vrlo malo priča, a složićete se sa mnom, njihov imuni sistem, posle ozbiljne infekcije, kao što je kovid, je vrlo...“

Voditeljka: „...Oslabljen, jeste...“

Jelena Novaković: „... Oslabljen, sa vrlo malim brojem efikasnih imunih ćelija koje...(prim. aut 1: nerazumljivo: *tehnički problem u trajanju od 14 sekundi*) ...koje 'Imunoglukan' primenjen jača efikasnost imunih ćelija i povećava njihov broj. Tačno onako kako treba. Znači, ako govorimo o efikasnosti, u tom smislu, bez problema, 'Imunoglukan' može biti naša preporuka, jel' deluje tačno tamo gde treba, na imuni sistem, a mogu ga koristiti svi i odrasli i deca, već od prve godine.“

Voditeljka: „Dakle, nema ograničenja starosti...”

Jelena Novaković: „Tako je, tako je.”

Voditeljka: „To je odlično. Pretpostavljam i da vakcinacija ne utiče na to da se najnormalnije nastavi sa primenom 'Imunoglukana' i tokom perioda između dve doze, jel' tako?”

Jelena Novaković: „Da, da, baš mi je drago što ste me to pitali, jel' baš američki Institut za alergije je skoro klasifikovao 'Imunoglukan' kao 'adjuvants' (prim. aut. 2: prevod: *pomagač*). Da pojednostavim, znači, dokazano, 'Imunoglukan' poboljšava efekat vakcine, tako što povećava broj antitela. Tako da, ako želimo stvarno jednu efikasnu podršku imunom sistemu u doba i ove pandemije i generalno u doba virusnih infekcija koje su svuda oko nas 'Imunoglukan' je stvarno pravi izbor.”

3. Na početku emitovanog programskog sadržaja, tokom trajanja najavane špice, u gornjem desnom uglu ekrana, emitovana je grafička insertacija sljedeće sadržine: „*Ovaj program sadrži plasman proizvoda*” u trajanju od 10 sekundi, dok je u donjem desnom uglu emitovan ljubičasti krug sa bijelo ispisanim velikim latiničnim slovima PP u trajanju od 20 sekundi.

Tokom cijelog trajanja opisanog programskog sadržaja, u donjem desnom uglu ekrana, emitovana je grafička insertacija, pun krug sa bijelo ispisanim velikim latiničnim slovima PP.

4. Predmetni sadržaj se nedvosmisleno može smatrati telepromocijom u toku emisije „*Zdravo misli*”, jer u njemu gost predstavlja određeni proizvod „Imunoglukan” i njegove prednosti (*„...dokazanu efikasnost u respiratornim infekcijama, uključujući i infekciju kovid 19 ... znamo tačno tamo gde deluje, to jest, tačno tamo gde treba, na imuni sistem i to je dokazano kroz mnogobrojne kliničke studije, kako kod nas, tako i u svetu, na velikom broju pacijenata, što daje tu dodatnu sigurnost u preporuci ... u respiratornim infekcijama ... skрати trajanje infekcije i smanje komplikacije ... u nekim zemljama Evrope je i stavljen na listu preporuka, baš kod blažih i umerenih slučajeva kovid infekcije, zbog svoje efikasnosti ... jača efikasnost imunih ćelija i povećava njihov broj ... američki Institut za alergije je skoro klasifikovao 'Imunoglukan' kao 'adjuvants' (prim. aut. 2: prevod: pomagač) ...dokazano, 'Imunoglukan' poboljšava efekat vakcine, tako što povećava broj antitela ... stvarno pravi izbor*”). U toku emitovanog programskog sadržaja voditeljka svojim konstatacijama (*„...nema ograničenja starosti, ...najnormalnije nastavi sa primenom 'Imunoglukana' i tokom perioda između dve doze*”), a sve to bez ikakve oznake da se radilo o telepromociji.
5. Postojanje prikrivenog oglašavanja u predmetnom prilogu (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:
 - isticanjem prednosti „Imunoglukan”-a od strane gosta (*„...dokazanu efikasnost u respiratornim infekcijama, uključujući i infekciju kovid 19 ... znamo tačno tamo gde deluje, to jest, tačno tamo gde treba, na imuni sistem i to je dokazano kroz mnogobrojne kliničke studije, kako kod nas, tako i u svetu, na velikom broju pacijenata, što daje tu dodatnu sigurnost u preporuci ... u respiratornim infekcijama ... skрати trajanje infekcije i smanje komplikacije ... u nekim zemljama Evrope je i stavljen na listu preporuka, baš kod blažih i umerenih slučajeva kovid infekcije, zbog svoje efikasnosti ... jača efikasnost imunih ćelija i povećava njihov broj ... američki Institut za alergije je skoro klasifikovao 'Imunoglukan' kao 'adjuvants' (prim. aut. 2: prevod: pomagač) ...dokazano, 'Imunoglukan' poboljšava efekat vakcine, tako što povećava broj antitela ... stvarno pravi izbor*”), kao i preporuka voditeljke (*„...nema ograničenja starosti, ...najnormalnije nastavi sa primenom 'Imunoglukana' i tokom perioda između dve doze*”). Na osnovu navedenog se može utvrditi da je sadržaj nedvosmisleno sadržao promotivni element;
 - analizirani dio programskog sadržaja „*Zdravo misli*” je mogao dovesti u zabludu gledaoce, u pogledu njihove stvarne prirode, prevashodno zbog načina na koji je sadržaj predstavljao predmetni proizvod. Predmetni sadržaj je formulisan na način koji je pogodan da gledaoca uvjeri da je riječ o uredničkom, a ne sadržaju komercijalne (telepromocija) prirode;
6. S obzirom da je članom 89 stav 1 Zakona i članom 37 stav 1 Pravilnika predviđeno da televizijsko oglašavanje mora biti lako prepoznatljivo i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja, a da tokom emitovanja spornog sadržaja nije bilo adekvatno grafičko obavještenje da je u pitanju komercijalna AV komunikacija (telepromocija), emiter je prekršio navedenu odredbu Zakona, odnosno Pravilnika, jer je

propustio da prilikom emitovanja ovog programskog sadržaja naznači da se radilo o komercijalnoj AV komunikaciji – telepromociji.

Saglasno navedenom, može se zaključiti da je emiter emitovanjem predmetnog sadržaja prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama jer je dana 04. aprila 2021., u okviru programskog sadržaja „Zdravo misli“, repriziranog dana 10. aprila 2021. godine propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini jasno, lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja. Na taj način on je emitovao prikrivene komercijalne AV komunikacije.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja zbog kršenja čl. 85 stav 1, 88, 89 st. 1 Zakona, čl. 13 stav 1 i 37 st. 1 Pravilnika i tač. 2.3. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-14 i kojom se nalaže da emiter usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TV Nova M“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona informaciju o izrečenoj mjeri upozorenja objavi u svom programu.

Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

DIREKTOR
Goran Vuković

Dostavljeno:

- „Nova M“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva